

Valbudskap – Funktionsrätt ska säkras i lagen

Fördjupning

FN:s ståndpunkt

Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, Funktionsrättskonventionen ratificerades av regering och riksdag 2008 utan att det medförde någon förändring av befintlig lagstiftning. När Sverige förhöordes av FN i april 2014, yrkade kommittén på inkorporering av konventionen i svensk lag.

Citat:

”Kommittén yrkar på att konventionsstaten ska säkerställa att konventionen inkorporeras på riktigt sätt till svensk rätt så att den kan bli tillämplig som svensk lag.”

Sverige fick skarp kritik för bland annat att rättigheterna inte gäller lika över landet, och att kunskapen om konventionen som en del av systemet för mänskliga rättigheter saknas i offentlig förvaltning. Regeringens enda åtgärd hittills har varit ett uppdrag till Myndigheten för delaktighet, Diskrimineringsombudsmannen och Barnombudsmannen att öka kunskapen om konventionen. Men inga åtgärder har genomförts när det gäller kritiken som rör inkorporering.

Inkorporera, transformera eller både och?

Införande av konventioner om mänskliga rättigheter i en konventionsstat kan ske genom inkorporering eller genom transformering. **Inkorporering** innebär att konventionen som sådan blir del av den nationella rättsordningen. **Transformering** däremot sker genom att konventionen helt eller delvis görs om till nationell författningstext, till lag.

Europakonventionen har inkorporerats och gäller som svensk lag. Regeringen har efter flera utredningar också tagit tydlig ställning för att även Barnrättskonventionen ska inkorporeras.

I betänkanden och i regeringens [skrivelse](#) om en strategi för mänskliga rättigheter i Sverige diskuteras frågorna om inkorporering, transformering och det som kallas att myndigheter och domstolar ska tillämpa konventionskonform tolkning närmare.

Citat:

”Trots att Sveriges internationella åtaganden om de mänskliga rättigheterna är bindande för det allmänna är de sällan tydliga i lagstiftningen som just åtaganden om mänskliga rättigheter.”

Det vanliga i Sverige är transformering. I strategin betonas att ”både myndigheter och domstolar är skyldiga att så långt det är möjligt tolka svenska rättsregler på ett sådant sätt att de blir förenliga med Sveriges konventionsåtaganden, vilket uppnås genom så kallad fördragskonform tolkning”.

Men i regeringens strategi finns även en skrivning som pekar på att rättigheter för personer med funktionsnedsättning är ett omhändertaget område. Detta genom en utgångspunkt för regeringens funktionshinderpolitik, med hänvisning till det specifika budgetområdet under Socialdepartementet. Detta kan vara ett problem när det gäller att sprida rättighetsperspektivet.

Vår slutsats är att rekommendationen från FN kräver att regeringen utreder frågan om inkorporering av Funktionsrättskonventionen på motsvarande sätt som när det gäller andra Barnrättskonventionen.